

Het weer in de wisselval

Het valt mij op dat het woord “wisselvallig” over het algemeen enkel wordt gebruikt in combinatie met het weer. Dat is logisch. Het gaat mij echter te ver om dat hier in een paar zinnen te verklaren. Dan zou ik u namelijk moeten gaan uitleggen hoe het weer zich gedraagt in de wisselval, dat meteorologisch vaginale niemandsland tussen de Azoren en een immer actief koufront waar botsende stromingen warme lucht zorgen voor hoge drukgebieden en plots vallende wolkenvelden. Dat is het gebied waar depressies worden geboren. Matig tot af en toe vrij krachtig, vijf à zes. In de wisselval ontstaat noodweer uit zelfverdediging, daar turen de spreekwoordelijke weergoden naar het wild wapperen der wispels (daar komt het woord “wispelturig” vandaan, dat wij zullen behandelen in les 9). Neerslag waar je niet vrolijk van wordt. Er is een storing onderweg vanuit de Britse eilanden. Sluier- en stapelwolken, roze en donkere wolken. Donderwolken. Een wolk van een baby. Laaghangende bewolking. Het is het aperte failliet der mistbanken. Vanuit de wisselval bestormen opklaringen onze kust, met temperaturen in het binnenland oplopend tot min vijf. Gevoelstemperatuur min zeven, te wijten aan een ongemeen felle noordoostenwind die gepaard gaat met zware windstoten. Met hier en daar kans op een enkele bui, maar als u uit het raam kijkt kan het er bij u wel eens heel anders uitzien. Volgens mij krijgen we ander weer.

Ik ga vandaag maar eens wat dingetjes doen zonder uitroepteken. Geen deadlines, geen haast, niet het heilige moeten. Een paar minder dwingende dingen dus. Op dit soort dagen komt het goed van pas dat ik mijn agenda altijd invul met potlood. Ik kan heel goed gummen.

Mijn vrouw en ik zitten ‘s morgens aan tafel met een kop koffie en een stuk ochtendkrant nog bij te komen van wat we de avond ervoor op televisie hebben gezien. Verschrikkelijk. Een drama. Helemaal van slag. Branderige ogen, trillende handen. Opgekropte woede en frustratie. Onmacht ook, vooral onmacht. Echt een onbeschrijfelijk gevoel van machteloosheid.

Wat er gebeurd was? Nog geen twee maanden na De Breuk van Jan en Yll... Yollalala... Van Jan en Yolalll... Ik krijg haar naam mijn strot al niet eens meer uit, bah, ons arme, arme Jantje. Zij van Kabouter van Kastbergen had namelijk toen Jan op vakantie was het hele Volendamse huis van haar voormalige liefde leeggeroofd, onthulde de moeder van Jan voor de camera’s van *SBS Shownieuws*. Dekbedden, bestek, nepboeketten, meubels, vazen, de koffers, potten en pannen, handdoeken, washandjes, gastendoekjes, alles. De dozen met kerstballen, nog meer gastendoekjes. Alles. Toen de moeder van Jan het ontdekte had ze het hele huis nagezocht en alles opgeteld en uitgerekend en de bonnetjes erbij gepakt. Liet ons foto’s van het rampgebied zien van de situatie “voor” en “na”. Ontluisterende taferelen. Wij konden wel janken.

‘Dat gaat alle normen en waarden te buiten’ zei de moeder van Jan bij herhaling, en terecht. Perken? Daar lullen we al niet eens meer over. Normen en waarden – zo is dat, Yolantie! Steek dat maar in je zak. (Dat kan er óók nog wel bij.) Ik kan haast niet wachten tot dit morele dieptepunt in onze vaderlandse geschiedenis verfilmd gaat worden. Gesponsord door Zeeman. Dan zal elk detail van dit vuige complot aan het licht komen, de onderste steen moet boven! Ik gok op Theo Maassen voor de rol van Jan en Yolantie Kabouter van Kastbergen als zichzelf. Of Paul de Leeuw in een dubbelrol (die man kan álles). En de moeder van Jan wordt uiteraard gespeeld door Rita Verdonk. Een gegarandeerde Hollywoodhit. Deze nationale vertrouwensbreuk mag immers onder geen enkele voorwaarde in het vergeetboek raken.

Bovendien vind ik dat wij het met z'n allen moeten overhebben voor de moeder van Jan. Want dit gaat toch zeker alle normen en waarden te buiten.

Dingen zonder uitroepteken.

Als ik in de berging ben om een kratje bier koud te zetten, constateer ik dat we vrijwel door onze drankvoorraad heen zijn. Dat kunnen we natuurlijk niet hebben. Ik stap meteen in de auto en wip even over de grens om bij een Duitse Aldi wat flessen sterke drank te halen. Na een uurtje kom ik thuis met twintig flessen wodka en een zak Eierspätzle. De zak schwäbische deegwaar was min of meer bedoeld als excuusaankoop, een alibi zodat de streng kijkende Frau Kassiererin niet zou denken dat ik de hele dag alleen maar aan de drank ben – een mens moet tenslotte ook een keer een hapje eten.

Op de hoek van de eettafel ligt de agenda waarin wij onze gemeenschappelijke dingen schrijven. De huisagenda. Ik kijk wat er in de dagvakjes van het weekend staat ingevuld en zie bij zondag staan: Uit eten. Verbaasd vraag ik aan mijn vrouw hoe dat zit: 'Uit eten, ik weet van niks. Heb jij dat erin geschreven?' Ze knikt. 'Klopt' zegt ze. Lichtelijk op mijn hoede, je weet als man immers nooit of je weer eens een belangrijke gebeurtenis of feestdag over het hoofd hebt gezien, probeer ik: 'Waarom, hebben we iets te vieren dan?' 'Ja, dat het 2 augustus is' antwoordt ze serieus. 'Wat is er dan op 2 augustus?' 'Niks. Maar daarom mag je het toch wel vieren?' Ze glimlacht en gaat verder met waar ze mee bezig was. Op zulke momenten weet ik waarom ik nog altijd zo graag bij haar ben. Natuurlijk gaan wij zondag 2 augustus uit eten.

Ik zap. Als ik beland op zender vier, toont mijn televisie groot (soms wou je achteraf dat je tóch niet zo'n enorme LCD-tv had gekocht) het hoofd van Winston Grrrschtnnwtzsch, de huidige presentatieblaaskaak van *RTL Boulevard*, met naast zich in beeld Gordon en die andere blonde doos, Fiona Hering. Gordon zit op de natte kruk van ons aller showbizzgeweten Albert V., die hij vanavond kennelijk moet vervangen. Ik weet niet zo goed wat erger is, het Albert of het Goor. Het is als het moeten kiezen tussen een wortelkanaalbehandeling en tongzoenen met Patty Brard: je houdt bij allebei het liefst je ogen dicht en uiteindelijk blijf je toch achter met een vieze smaak in je bek. (Ik kies in dezen overigens voor de wortelkanaalbehandeling.)

Grrrschtnnwtzsch vertelt in een opperste staat van ogenopensperring dat de Haagse zangeres Anouk de bassist en beide gitaristen van haar begeleidingsband onverwacht heeft ontslagen. 'Anouk zette drie leden van haar band zomaar zonder pardoes op straat' meldt hij verontwaardigd. In zijn linkermondhoek glimt een druppeltje spuug. Ik weet niet of Winstons verspreking te wijten is aan slecht onderwijs, babbelsucht of aan de beide handen van Gordon die zich onder de presentatiedesk bevinden, maar het is wel weer een schitterend voorbeeld van taalverminkend beeldbuiskwebbelcommentaar in het kader van het perpetueel zin- en doelloos voortpruttelende, heilige vullen der zendtijd.

De laatste tijd lukt dat overigens aardig. Er worden de afgelopen weken vrijwel alleen nog maar ingelaste programma's uitgezonden. De beroemde sport-, literatuur- en showbiznamen vallen momenteel namelijk weer bij bosjes en een dramatisch aan zijn eind gekomen politicus is in dat verband natuurlijk ook nooit weg – het is één en al herdenkingsherkauwing en in memoriam op alle Nederlandse televisienetten.

Er gaat een Dolly Dot dood en er kijken 632.000 mensen naar een inderhaast ingelast oud concert van de groep op tv. Hoeveel Dots zijn er nu nog over? Vijf? Dan wordt dat concert de komende jaren hoogstwaarschijnlijk nog zeker vijf keer uitgezonden, dus zo veel haast hoeven al die rouwkijkers echt niet te hebben. Zolang er maar om de zoveel tijd een beroemde

persoon de pijp uit gaat, zullen wij ons geen seconde vervelen. Verheugt u zich al op de herhaling van die ene ijzersterke aflevering van *Villa Felderhof*, een *Jensen!*-compilatie of het beste van *De Gouden Kooi*? Geduld is nog altijd een wonderschone zaak.

Maar goed, er dient tegenwoordig dan ook wel erg veel zendtijd te worden gevuld. Bazel dat maar eens op een verstandige wijze vol. Al die met leegheid gevulde netten (voor alle duidelijkheid: ik heb het hier niet over de gevolgen van de op internationaal niveau vastgestelde vangstquota voor de Nederlandse visserijvloot maar over de overdaad aan commerciële zenders binnen het Nederlandse omroepbestel, hoewel de begrippen “Volendam” en “palingsoap” in dit verband natuurlijk wel bijzonder opvallend vaak blijken te vallen), het is oprecht en diep ontmoedigend triest. Dus die zee van zendtijd opvullende uitvloeijsels zoals domme samenvoegversprekingen, fouten en blaasblunders, onzin, stopwoordjes, verbale zelfbeleving, tenenkrommende non-informatie en andere gevolgen van doetterend presentatiegelul zullen we voortaan moeten accepteren als zijnde onvermijdelijk. Akkoord? Mooi, dat is dan afgesproken.

Hoewel het erectiedefecte gelul dus werkelijk steeds meer voorkomt, zal ook ik wellicht toch wat milder dienen te worden. Of ik stop gewoon met zappen, dat kan natuurlijk ook. Net als ik echter besluit om Winston en zijn vrolijke beeldbuiskornuiten dan maar het voordeel van de twijfel te geven (een hele stap!), stuit ik op een nieuw voorbeeld van dramatische babbelverhaspeling.

Ditmaal komt de banaankromme presentatiepraat uit de radio. Ik zit te luisteren naar een interview met Judy and the Crackheads, het bandje van mijn jongste zoon Deev, op Radio Hengelo. De bandleden komen in het alternatieve muziekprogramma *Donderslag* van het lokale radiostation hun eerste demo-cd presenteren. Een mijlpaaltje, ja, dat mogen we in dit verband toch wel zeggen, niet alleen voor de vier Crackheads (een Judy is er al jaren niet meer bij) maar ook voor ons als luisteraars/fans/ouders van de sologitarist annex tweede zanger van de band. Helaas, na een half woord weet de goede verstaander meestal al genoeg. (‘Krijgt mijn correctieve opmerkzaamheid dan nooit eens rust?’ riep deze wanhopig uit.) Ook hier worden wij weer getraakteerd op talloze versprekingen, struikeluitspraken en verbindende zinnestjes die op het eerste gehoor best lijken te kloppen maar voor de secure verstaander simpelweg fout zijn.

Eerlijk is eerlijk: de meer dan geestdriftige dj-dame neemt op zich een prima interview af en geeft de mannen volop de ruimte om hun verhaal te doen, maar... Laat ik het zo formuleren: haar geestdrift gaat met haar op de loop. Haar uitgesproken woorden halen haar formulerende gedachten regelmatig zowel links als rechts in, en bovendien met tamelijk hoge snelheid (voor de lezer die op het punt staat af te haken: ze praat sneller dan ze denkt – is dat misschien duidelijker?), hetgeen resulteert in een vraaggesprek dat onbedoeld komisch uitpakt.

Haar verspreekblunders laten zich die donderdagavond onderverdelen in een drietal categorieën. Om te beginnen onderscheiden wij de, vaak allitererende, binnenzinse plakfout. Taalgalop. Wij horen haar de band aankondigen, waarbij zij wil duidelijk maken dat het repertoire Engelstalig is: ‘Twents talent, niet qua twaal...’

En halverwege het interview: ‘Zoals we al in het eerste steel zeiden...’, een voegtechnisch kunstwerkje van de woorden “stuk” en “deel”. Terwijl het brein nog aan het afwegen is welke van de twee mogelijkheden het ’t beste kan gaan gebruiken, gooit de stem al een verfrommelde combi van beide naar buiten.

Het tweede type is de associatieve plakfout, haastige tongstruikelingen die we bijna logisch zouden kunnen vinden: ‘Dus je hebt alles in één weekje uit je blote hoofd geleerd? Dat is

klap, dat is een applausje waard.’ (Tegen de nieuwe drummer die slechts vier dagen de tijd had om zich klaar te stomen voor zijn eerste optreden met de band.)

Door die te gehaast uitgesproken dj-stoplappen ontstaan vaak ook aardige onzinnigen: ‘We gaan luisteren naar het eerste album van de EP van Judy and the Crackheads...’ – nou, kunt u ‘m ontdekken?’

Ten slotte worden wij als luisteraars overvloedig getrakteerd op verkeerd verbonden woorden, ontregelende mengvormen van verschillende uitdrukkingen waarin werkwoorden en voorzetsels foutief worden gecombineerd. Kortom: zootjes van zinnen.

Als zij het eerste nummer van de demo wil laten horen, zegt ze: ‘Ik laat jullie eerst een voorproefje krijgen...’

‘En nog veel heel veel dingen, maar daar komen we straks even aan bod’ belooft ze ons enthousiast. Ik hoop niet dat ik u deze hoeft uit te leggen.

Tegen het eind van de show, een kwartier nadat ze afscheid heeft genomen van de band: ‘Ik ga me zo meteen eventjes vertoeven naar de heren van Judy and the Crackheads in de kantine...’ (Een knappe hink-stap-plak-sprong van “vervoegen bij” en “die vertoeven in de kantine” – in feite een tijdbesparende toevalsvondst, ware het niet dat de dj alle vrijgekomen tijd alsnog weer moet opvullen met het gebruikelijke zinloze gebabbel.) We zien in deze zin trouwens een opvullertje dat zij erg graag gebruikt: ik noteer in het gehele uur zevenendertig keer ‘Eventjes’, ‘Een beetje’ of ‘Eventjes een beetje’ uit haar mond.

Het probleem is dat ik naar zo’n presentatie onmogelijk nog onbevangen kan luisteren. Na twee, drie blunders ga ik alleen nog maar zitten wachten op de volgende. Daarom wil ik er zelf graag ook eentje introduceren: het is verslikkelijk.

Ik loop de woonkamer binnen en het valt me op dat het in huis een beetje vreemd ruikt. Een vies luchtje. Riool of verdwaalde poep. Ik houd me vast aan de deurpost en kijk onder mijn schoen of er misschien poep aan de zool zit. Niets te zien. Andere schoen. Ook niet. Vreemd. Ik kijk de kamer nog eens rond. Dan klinkt uit de tv de tune van *SBS Shownieuws*, gevolgd door het geluid van een afvoerputje. Als ik naar het toestel kijk en Patty Brard pratend in beeld zie, weet ik genoeg.

Hé, daar hebben we haar alweer: Klysmá Patty. En dan te bedenken dat ik dat in 1976 nog een lekker wijf vond. Maar goed, dat vond ik destijds ook van Jerney Kaagman, Patricia Paay, de helft van Boney M en die blonde dochter uit *All In The Family*, dus die jeugdherinnering zegt qua betrouwbaarheid inmiddels ook niet meer alles.

Amsterdam spreidt haar grachten voor een nieuwe Gay Pride, het jaarlijkse uitbundigheidstijfn voor homoseksueel Nederland en iedere niet-homo die daar nadrukkelijk ook bij wil worden gezien. In de kranten had Gordon (hé, daar hebben we haar ook weer) dagen van tevoren al aangekondigd dat hij aan de Canal Parade van het emancipatoire gayfeest zou deelnemen met een roze themaboot vol ‘swaffelpieten’. Dus. Begint u al een beeld te krijgen? Ik namelijk helaas wel.

Zodra het bootje in beeld komt zien we dan ook dat hijzelf op de voorplecht staat te geilen met een roze mijter op zijn knar, twee handen om zijn roze staf (ik maak geen grap – hij heeft een roze bisschopsstaf vast die hij zo’n beetje vooruitsteekt als een... alsof hij... nou ja, alsof hij dus masturbeert), verkleed als ‘snikkelklaas’. Ik word een beetje moe. Dergelijke woordspelingen doen de huiskamer misschien hooguit nog een beetje giebelen op een ingedut verjaardagsfeestje, maar verder is dit pubergepiel toch eigenlijk de humor ver voorbij... Niets meer dan flauwe, loze aandachttrekkerij.

Maar het loopt anders dan de flikkersint het zich had voorgesteld. Halverwege de grachtentocht moet de buikige hoedgeiligman (hahaha, had je die zelf maar bedacht hè,

Gordon?) door de EHBO van zijn roze pakjesbootje worden getakeld, ‘Gordon werd niet goed’ kopt de pers. Hoezo? Ik heb hem nog nooit goed gevonden.

We zien de doorgaans zo branievolle Opperafzeiker nog even zieligjes wuiven naar de camera, met een zuur vertrokken mondje, de tabberd een beetje tuttigjes om zijn afhagende schouders. (Volgens Winston Grrrschtnnwtzsch – hé, daar hebben we hem ook weer – die ’s avonds op tv een itempje wijdt aan het dramatische voorval heet zo’n lange bisschopstoga overigens anders. De man met de naam als een lek luchtbed beweegt opgewonden zijn handen langs zijn borst op en neer en zegt: ‘En dan had ie ook nog zo’n lange roze mijter aan, zó warm!’ Ik stel de vraag opnieuw: slecht onderwijs, babbelsucht of nu dan toch wel een heel duidelijk geval van ongeneeslijk oliedom?)

‘Gordon werd niet goed’ – wat moet ik daar nog aan toevoegen? De grap ligt al waarheidsvol en letterlijk besloten in de mededeling.

Ik kan het met een gerust hart nu een keer letterlijk zeggen, we hebben het vandaag immers allemaal met eigen ogen kunnen zien, daar en dan is het voor de hele wereld zichtbaar gemaakt: Gordon is een misselijke nicht.

Ik zit te gapen als een ambtenaar. Denk dat ik maar naar bed ga. Het was een vermoeiende rustdag, ik ben doodop. Het kalm aan doen heeft me erg veel energie gekost. Ik weet het nu al. Morgen lekker weer aan het werk.